

EKONOMİK GELİŞMELER

(Şubat - 1999)

Devlet Planlama Teşkilatı Süreli Yayınlar ekonomik gelişmeler, şubat 1999

I. GSMH Büyümesi II. Üretim ve Kapasite Kullanım Oranları III. Ödemeler Dengesi IV. Konsolide Bütçe V. Mali Piyasalarda Gelişmeler VI. Fiyat Gelişmeleri Kronolojik Ekonomik Gelişmeler, Ocak 1999	Ek tablolar Başlıca Ekonomik Göstergeler, (xls dosyası) Temel Ekonomik Göstergeler
<p>Aylık olarak hazırlanan bu doküman, 8 Şubat 1999 tarihi itibarıyla yayınlanmış olan en son veriler çerçevesinde ekonomik gelişmeler hakkında özet bir değerlendirme sunmak amacını taşımaktadır. Ekonomik konjonktüre ilişkin daha detaylı değerlendirmeler DPT tarafından yılda dört kez yayınlanan “<i>Konjonktür Değerlendirme Raporu</i>”nda sunulmaktadır.</p>	

I. GSMH Büyümesi:

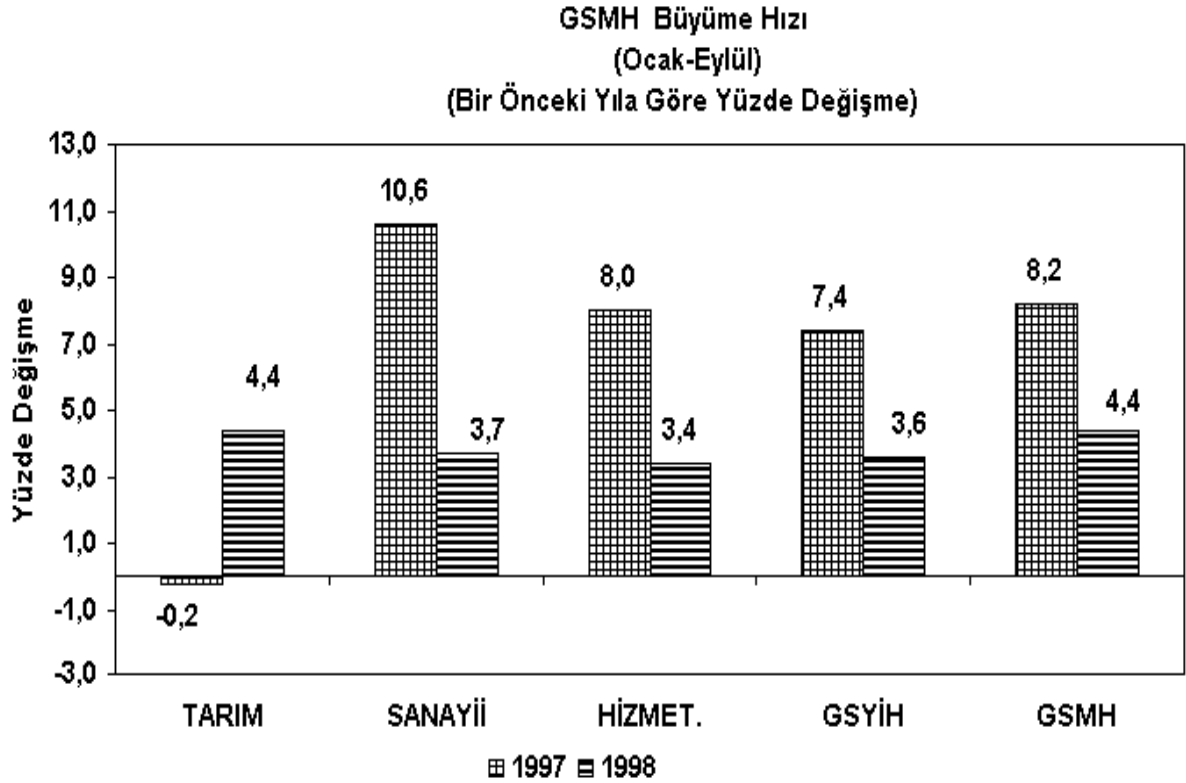
GSMH artış hızı 1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 9.0, ikinci çeyreğinde yüzde 4.0, üçüncü çeyreğinde ise yüzde 1.9 olmuştur. Böylece yılın ilk dokuz ayında GSMH büyüme hızı yüzde 4.4 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde GSYİH artış hızı ise yüzde 3.6 olmuştur. Sektörler itibarıyla büyüme hızları tarımda yüzde 4.4, sanayide yüzde 3.7, hizmetlerde ise yüzde 3.4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 7.9 olan sanayi katma değer artış hızı, ikinci çeyrekte yüzde 2.7'ye, üçüncü çeyrekte ise yüzde 1.1'e gerilemiştir. Bu gelişmede yılın ikinci çeyreğinde önemli ölçüde yavaşlayan imalat sanayii katma değerinin üçüncü çeyrekte geçen yılın aynı dönemindeki seviyesinde kalması etkili olmuştur. 1998 yılı Ocak-Eylül döneminde imalat sanayiinin gıda ve makina sanayi dışındaki tüm diğer alt sektörlerinde üretim artış hızı önemli ölçüde yavaşlamıştır.

1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 9.1 oranında artan hizmetler sektörü katma değeri, ikinci çeyrekte yüzde 2.7 oranında büyümüş, üçüncü çeyrekte ise geçen yılın aynı dönemindeki seviyesinde kalmıştır. Bu gelişmede, sanayi üretimi ve ithalattaki yavaşlamanın da etkisiyle ticaret sektöründeki katma değer artış hızının yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 0.9 oranında düşmesi rol oynamıştır. Ayrıca, yılın ilk çeyreğinde yüzde 4.2 oranında artış gösteren inşaat katma değerinin, ikinci çeyrekte yüzde 3.2, üçüncü çeyrekte ise yüzde 3.5 oranında gerilemesi de hizmetler sektörünü olumsuz yönde etkilemiştir.

Yılın ilk çeyreğinde yüzde 0.2 olan tarım katma değerindeki artış hızı ikinci çeyrekte yüzde 1.6 olmuş, yılın üçüncü çeyreğinde ise yüzde 5.7'ye yükselmiştir. Yılın üçüncü çeyreğinde tarımsal üretimde gerçekleşen bu hızlı artışta bitkisel üretimin hububat ve sebzeler alt gruplarındaki üretim artışları belirleyici olmuştur.

Hayvancılık sektörü üretimindeki yılın ilk yarısında yaşanan gerileme yılın üçüncü çeyreğinde de devam etmiştir.

Harcama yöntemi ile hesaplanan GSYİH sonuçlarına göre, 1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 8.0 oranında yükselen özel tüketim, ikinci çeyrekte yüzde 0.3 oranında azalmış, üçüncü çeyrekte ise yüzde 0.7 oranında sınırlı artış göstermiştir. Böylece, 1998 yılı Ocak-Eylül dönemi itibariyle özel tüketim artış hızı yüzde 2.5 olmuştur. Geçen yılın aynı döneminde özel tüketim artış hızı yüzde 9.0 olmuştu. Özel tüketimdeki yavaşlamada dayanıklı tüketim mallarına yönelik harcamalardaki keskin düşüş önemli rol oynamıştır.

Yılın ilk ve ikinci çeyreğinde sırasıyla yüzde 8.4 ve yüzde 10.5 oranında artan kamu tüketimi üçüncü çeyrekte yüzde 5.5 oranında gerilemiştir. Böylece, yılın ilk dokuz aylık döneminde kamu tüketimindeki kümülatif artış hızı yüzde 3.5 olmuştur. Kamu tüketimindeki artış esas olarak diğer cari harcamalardaki yükselmeden kaynaklanmıştır.

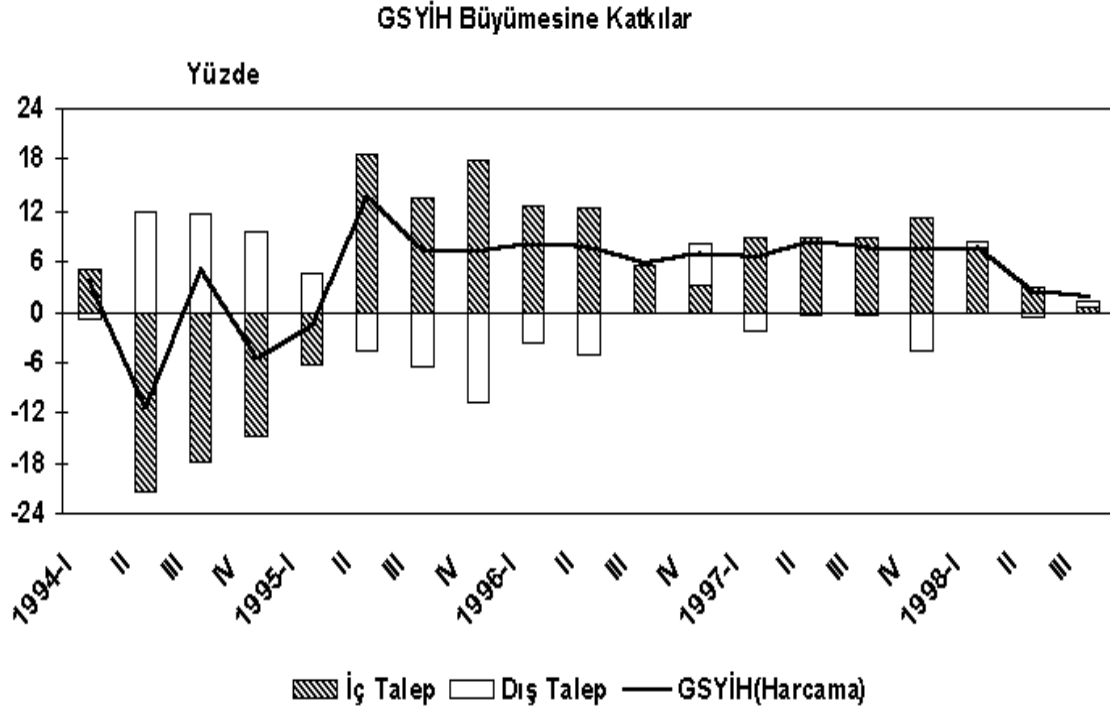
1998 yılının ilk üç aylık döneminde yüzde 8.1 oranında artan toplam sabit sermaye yatırımları, ikinci üç aylık dönemde yüzde 2.3 oranında, üçüncü çeyrekte de yüzde 5.1 oranında gerilemiştir. Bu gelişmeler sonucunda, 1997 yılı Ocak-Eylül döneminde yüzde 12.4 oranında artan sabit sermaye yatırımları, 1998 yılının aynı döneminde yüzde 0.8 oranında gerilemiştir. 1998 yılının ilk dokuz aylık döneminde kamu sabit sermaye yatırımları yüzde 6.1 oranında artarken, özel sabit sermaye yatırımları yüzde 2.1 oranında gerilemiştir. Özel sektör yatırımlarındaki bu gelişmede, konut yatırımlarındaki düşüşün devam etmesine ilave olarak, yılın ikinci çeyreğinden itibaren makina-teçhizat yatırımlarının gerilemeye başlaması etkili olmuştur.

Bu gelişmeler sonucunda 1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 8.0 oranında artan toplam nihai yurtiçi talep, ikinci çeyrekte yüzde 0.2 oranında, üçüncü çeyrekte de yüzde 1.3 oranında gerilemiştir. Yılın ikinci ve üçüncü çeyreğinde stoklara yapılan ilavelerin artması sonucunda toplam yurtiçi talep artışı sırasıyla yüzde 2.7 ve yüzde 0.7 seviyesinde gerçekleşmiştir. 1998 yılının ilk dokuz ayında toplam yurtiçi talepteki kümülatif artış hızı ise yüzde 3.2 oranında gerçekleşmiştir. Geçen yılın aynı döneminde bu oran yüzde 8.4 idi.

1998 yılında uygulanan programla ekonominin soğutulması öngörülmekteydi. Buna bağlı olarak yılın ikinci yarısında üretim ve yurtiçi talepte yavaşlama beklenmekteydi. Ancak, uluslararası krizin derinleşmesinin sonucunda yurtdışı talepteki gerileme, finansman imkanlarındaki daralma ve finansman maliyetlerindeki

artış üretim ve talepteki daralmayı hızlandırmıştır. Ayrıca, ekonomik ve politik durumdaki belirsizlik tüketici güvenliğini olumsuz yönde etkileyerek özel tüketim harcamalarının azalmasına neden olmaktadır.

1998 yılının ilk dokuz ayında toplam mal ve hizmet ihracatı reel olarak yüzde 5.6, toplam mal ve hizmet ithalatı ise yüzde 4.2 oranında artmış, dış talebin GSYİH büyümesine katkısı 0.1 puan olmuştur.

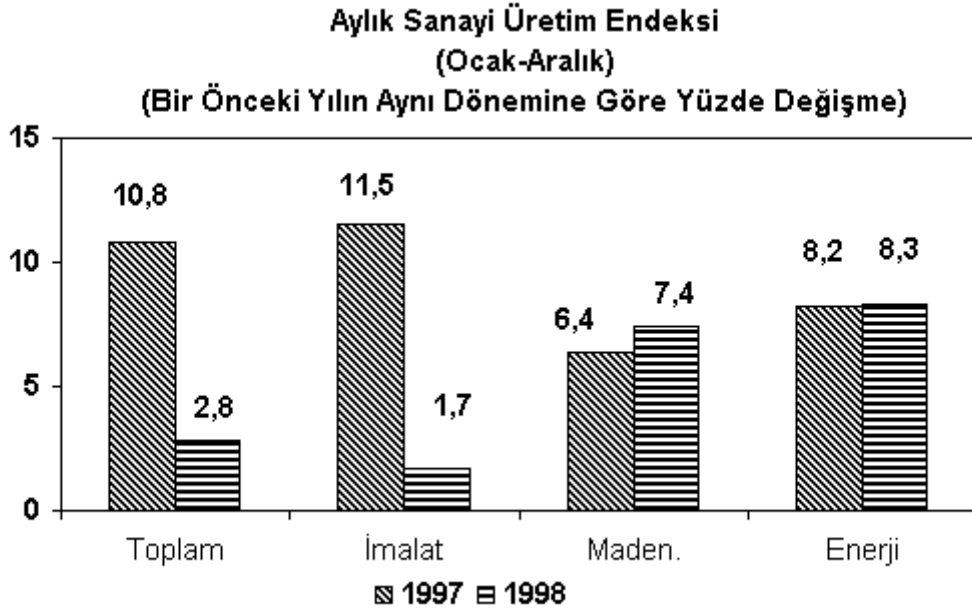

II. Üretim ve Kapasite Kullanım Oranları:

1998 yılında iç ve dış talepteki yavaşlamanın sanayi sektörü üzerindeki etkisi daha belirgin bir biçimde ortaya çıkmıştır. Üç aylık sanayi üretim endeksi verilerine göre toplam sanayi üretimi artış hızı 1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 10.3, ikinci çeyreğinde yüzde 3.3, üçüncü çeyreğinde ise yüzde 0.1 olmuştur.

Böylece 1998 yılının ilk dokuz ayı itibarıyla toplam sanayi üretimi artış hızı 1997 yılının aynı dönemine göre 7.2 puan azalarak yüzde 4.3 olmuştur. Bu dönemde üretim artış hızı kamu kesiminde yüzde 6.3, özel kesimde ise yüzde 3.5 seviyesinde gerçekleşmiştir. Toplam sanayi üretim artış hızında yılın ikinci ve üçüncü çeyreklerinde gözlenen yavaşlama özel kesim imalat sanayi üretimindeki daralmadan kaynaklanmaktadır. Nitekim yılın ilk üç ayında yüzde 12.1 olan özel imalat sanayi üretim artış hızı, ikinci üç ayda yüzde 2.6'ya yavaşlamış, üçüncü üç ayda ise negatif yüzde 2.6 olmuştur. Özel sektörde, üçüncü üç aylık dönemde tekstil giyim ve deri sanayii üretiminde yüzde 8.6, orman ürünleri ve mobilya imalatı sanayi üretiminde yüzde 7.5, kağıt, kağıt ürünleri basım sanayi üretiminde yüzde 10.1, kimya sanayi üretiminde yüzde 4.9, metal eşya, makina ve teçhizatı imalatı sanayi üretiminde ise yüzde 2.5 oranında gerileme kaydedilmiştir.

Aylık sanayi üretim endeksi verilerine göre sanayi sektöründe Ekim ayında başlayan daralma Aralık ayında daha da derinleşerek devam etmiştir. Aralık ayında toplam sanayi üretimi yüzde 9.1, imalat sanayi üretimi ise yüzde 11.8 oranında azalmıştır. Aralık ayı imalat sanayi üretiminde gözlenen büyük azalma özellikle tekstil ve makina sanayi üretimlerindeki sırasıyla yüzde 36.1 ve yüzde 20.2 oranındaki düşüşlerden kaynaklanmıştır. Böylece 1998 yılının tamamında sanayi üretim artış hızı bir önceki yıla göre 8 puan azalarak yüzde 2.8 olarak gerçekleşmiştir. 1998 yılında sektörel bazda üretim artış hızı imalat sanayiinde yüzde 1.7, enerji sektöründe yüzde 8.3, madencilik sektöründe ise yüzde 7.4 olmuştur.

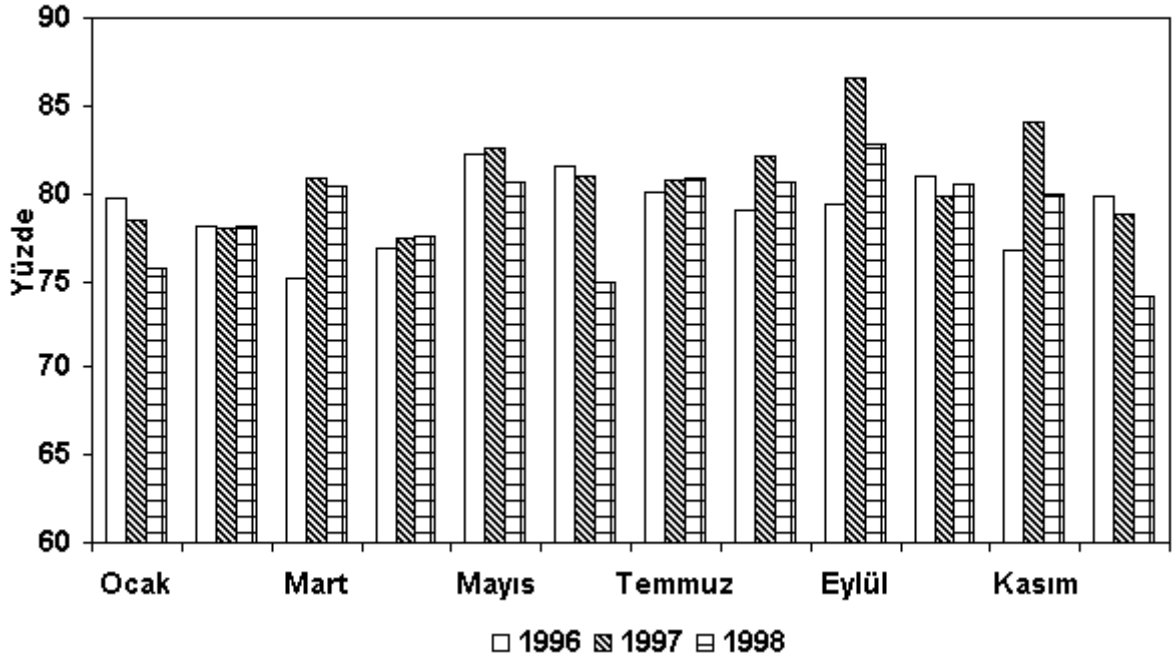

Üç aylık imalat sanayi eğilim anketi sonuçlarına göre, imalat sanayi kapasite kullanım oranı 1997 yılında yüzde 79.3 olarak gerçekleşmiştir. Aynı anket sonuçlarına göre kapasite kullanım oranı 1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 77.5, ikinci çeyreğinde yüzde 76.1, üçüncü çeyreğinde de yüzde 77.6 olarak gerçekleşmiştir. Üçüncü çeyrekte imalat sanayi kapasite kullanım oranında bir önceki döneme göre yükselme olmasına karşın geçen yılın aynı dönemine göre 2.3 puanlık bir düşme gözlenmiştir. İmalat sanayi kapasite kullanım oranında gerçekleşen düşüş özel imalat sanayinden kaynaklanmıştır. Yılın üçüncü çeyreğinde özel imalat sanayi içinde yer alan kağıt, kağıt ürünleri ve basım dışındaki tüm diğer alt sektörlerde kapasite kullanım oranı geçen yılın aynı dönemindeki değerinin altında kalmıştır. Böylece 1998 yılının ilk dokuz ayı itibariyle kapasite kullanım oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre 2.0 puan azalarak yüzde 77.1 olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde kapasite kullanım oranı kamu kesiminde yüzde 79.1, özel kesimde ise yüzde 75.9 olmuştur.

Aylık İmalat Sanayi Eğilim Anketi sonuçlarına göre, imalat sanayi kapasite kullanım oranı 1998 yılının Aralık ayında yüzde 74.2 olmuştur. Bu oran 1997 yılının aynı ayında yüzde 78.8 idi. İmalat sanayi kapasite kullanım oranında gözlenen düşme özel sektörden kaynaklanmıştır. Nitekim, 1998 yılı Aralık ayında özel imalat sanayi kapasite kullanım oranı geçen yılın aynı ayına göre 11.7 puan azalarak yüzde 66.3 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu ayda, kamu kesimi kapasite kullanım oranı ise geçen yılki yüzde 80.2'lik seviyesinde yüzde 86.9'a çıkmıştır.

Böylece 1998 yılının tamamında, kapasite kullanım oranı 1997 yılındaki seviyesinin 2 puan altında kalarak yüzde 78.9 olarak gerçekleşmiştir. Toplam imalat sanayi kapasite kullanım oranında gözlenen bu düşüş büyük ölçüde özel imalat sanayinden kaynaklanmıştır. Nitekim özel sektörde 1998 yılının Mayıs ayından itibaren kapasite kullanım oranı sürekli olarak bir önceki yılın aynı dönemindeki seviyesinin altında kalmıştır. 1998 yılında, kapasite kullanım oranı kamu kesiminde, 1997 yılına göre yüzde 83.6'dan yüzde 82.2'ye, özel kesimde ise yüzde 79'dan yüzde 75.7'ye düşmüştür.

AYLIK KAPASİTE KULLANIM ORANLARI

III. Ödemeler Dengesi:

1998 yılının Ocak-Kasım döneminde ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0.4 oranında azalarak 23.8 milyar dolar olmuştur.

İhracatçı Birliklerinin kayıtlarına göre ise 1998 yılının tamamında ihracat yüzde 2.2 oranında artarak 28.1 milyar dolar olmuştur.

1998 yılı Ocak-Ekim döneminde ihracat fiyatları bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4,2 oranında gerilemiştir. Aynı dönemler itibariyle reel ihracat artışı yüzde 5.6 olarak gerçekleşmiştir.

Ocak-Kasım döneminde sektörler itibariyle gelişmelere bakıldığında, ihracatın imalat sanayii ürünlerinde yüzde 0.3, madencilik ve taşocakçılığı ürünlerinde yüzde 10 gerilediği, tarım ürünlerinde ise yüzde 0.5 oranında arttığı görülmektedir.

1998 yılında nominal ihracat artışının düşük kalmasında büyük ölçüde dış talepteki olumsuz gelişmeler ve ihracat fiyatlarında gözlenen yüksek oranlı düşüşler etkili olmuştur.

OECD tahminlerine göre 1997 yılında yüzde 8.9 olan Türkiye'nin ihracat pazarındaki büyüme hızının, 1998 yılında yüzde 5.3'e yavaşladığı tahmin edilmektedir. İhracatımızın önemli bir bölümünün yöneldiği Avrupa Birliği ülkelerinde ekonomik aktivite ve ticaret hacmi canlılığını korurken; Asya krizinin derinleşmesi ve Rusya'nın krize girmesi ihraç pazarlarımızdaki yavaşlamada etkili olmuştur.

Bu gelişmelerin de etkisiyle, 1998 yılı Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre Asya ülkelerine olan ihracat yüzde 46.6 oranında, Rusya Federasyonuna yapılan ihracat ise yüzde 35.6 oranında azalmıştır. Asya bölgesi ve Rusya Federasyonu hariç tutulduğunda 1998 yılı Ocak-Kasım döneminde nominal ihracat artışı yüzde 5.5 olmaktadır.

1998 yılı Ocak-Kasım döneminde toplam ithalat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4.5 oranında azalarak 41.7 milyar dolar olmuştur.

Yılın ilk onbir ayında tüketim malları ithalatı yüzde 1.8 artarken; yatırım malları ithalatı yüzde 3.1, ara malları ithalatı ise yüzde 6.2 oranında gerilemiştir. Ara malı ithalatındaki gerileme petrol fiyatlarının önemli ölçüde düşmesinden kaynaklanmıştır. Ham petrol ithalatı hariç tutulduğunda, ara malı ithalatındaki düşüş hızı yüzde 2.9 olmaktadır.

1998 yılının ilk on ayında ithalat fiyatları bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3.5 oranında gerilemiş ve reel ithalat artışı yüzde 0.6 olarak gerçekleşmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda, 1998 yılı Ocak-Kasım döneminde dış ticaret açığı (İhracat-İthalat (CIF)) bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 9.4 oranında azalarak 17.9 milyar dolar olmuştur. Aynı dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 54.7'den yüzde 57'ye yükselmiştir.

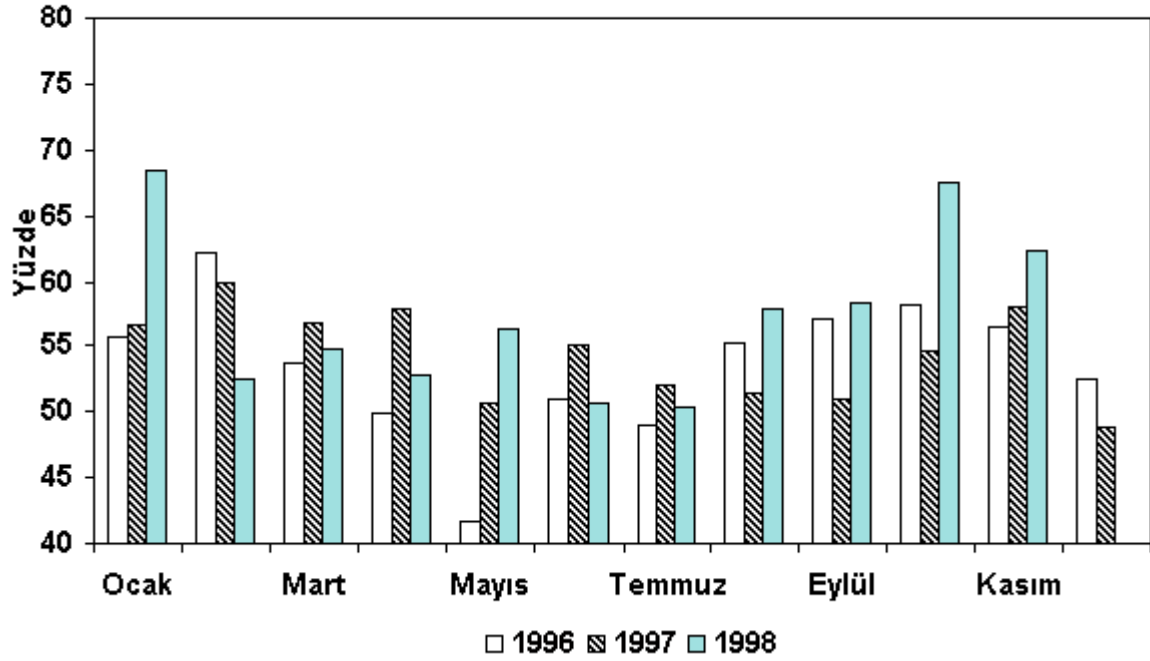
1998 yılı Ocak-Kasım döneminde dış ticaret açığını etkileyen en önemli faktörler Asya Ülkelerinde ve Rusya Federasyonu'nda yaşanan krizler olmuştur. 1998 yılının ilk onbir ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre en önemli ticaret ortağımız olan AB Ülkeleri ile olan dış ticaret açığında 1.158 milyon dolarlık iyileşme, Asya Ülkeleri ve BDT ile olan dış ticarete, sırasıyla 636 milyon dolar ve 990 milyon dolar tutarında bozulma gözlenmiştir.

Tablo: III.11 Dış Ticaret Açığı (Ocak-Kasım) (Milyon Dolar)

	1997	1998	Değişme(Milyon Dolar)	% Değişme
TOPLAM	19.766	17.906	-1.860	-9,4
AB Ülkeleri	11.031	9.873	-1.158	-10,5
Asya Ülkeleri(*)	1.235	1871	636	51,5
BDT Ülkeleri	64	1.054	990	1545,3
Diğer Ülkeler	7.435	5.108	-2.327	-31,3

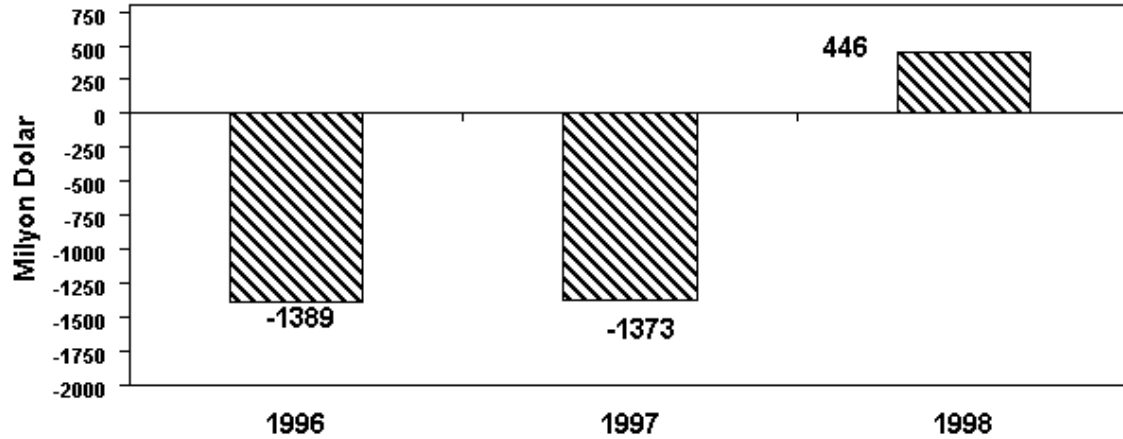
(*) Japonya ve G.Kore hariç

İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI

Yılın ilk dokuz ayında turizm gelirleri geçen yılki seviyesi civarında kalırken, diğer görünmeyen mal ve hizmet gelirlerinde yüzde 25 civarında bir artış sağlanmıştır. Bu gelişmede döviz tevdiat hesaplarından Türk Lirası karşılığı çözümlerdeki artış belirleyici olmuştur. Ocak-Eylül döneminde işçi gelirleri de artış eğilimini korumuş ve bir önceki yıla göre yüzde 26.8 oranında artarak 3.9 milyar dolar olmuştur. Böylece, 1997 yılının Ocak-Eylül döneminde 1.4 milyar dolar açık veren bavul ticareti dahil cari işlemler dengesi, bu yılın aynı döneminde 446 milyon dolar fazla vermiştir.

Cari İşlemler Dengesi (Ocak-Eylül)

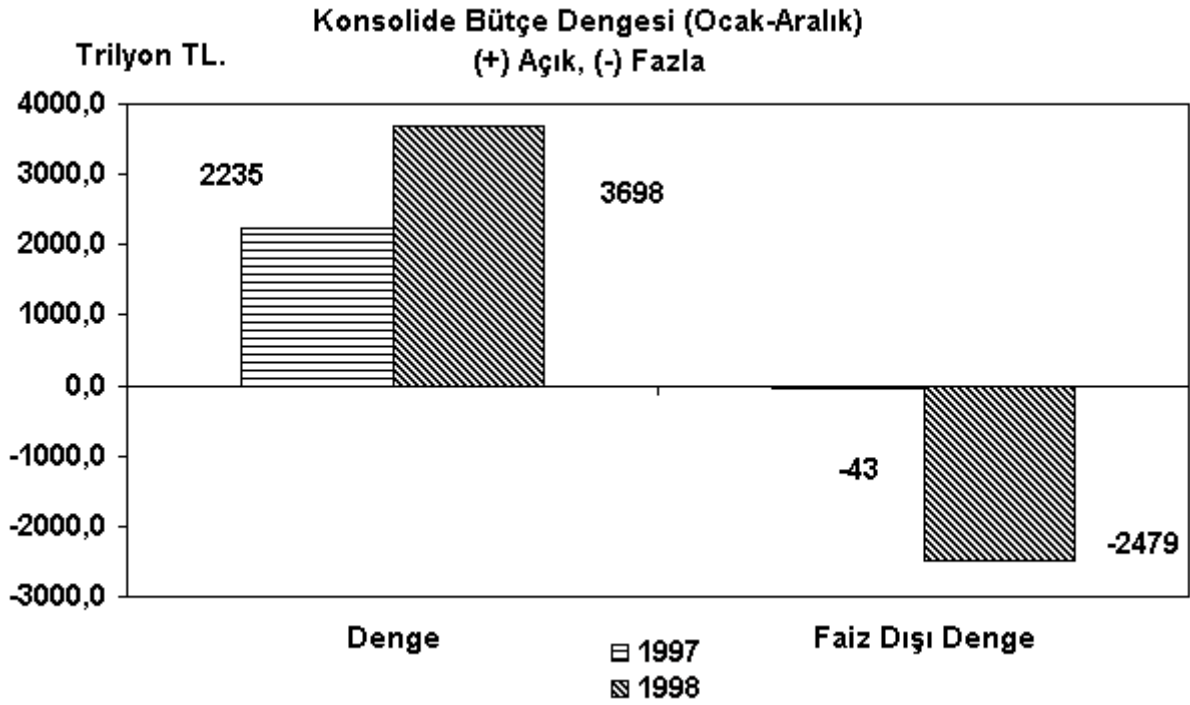
1997 yılı sonunda 18.4 milyar dolar olan ve Nisan ayından itibaren hızlı bir artış gösteren Merkez Bankası uluslararası rezervleri, Ağustos ayının ikinci yarısından itibaren azalma eğilimine girerek 31 Aralık 1998

itibariyle 19.7 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Resmi rezervler 1999 yılı Ocak ayı itibariyle 20.3 milyar dolar olmuştur.

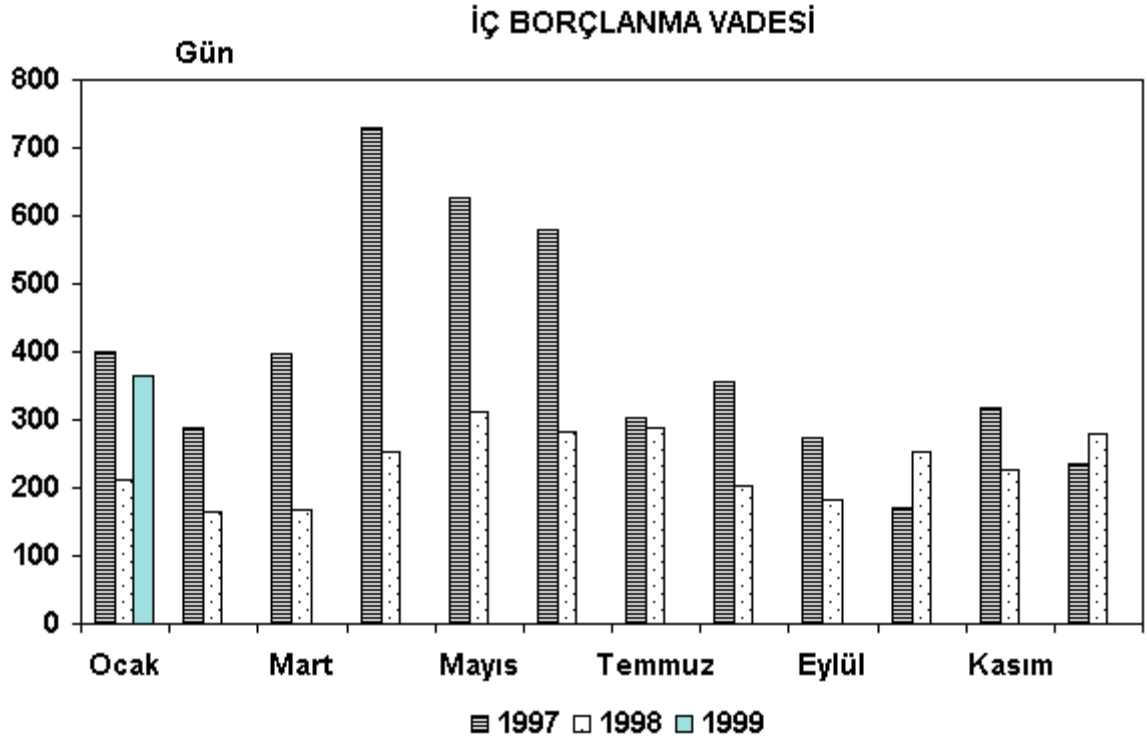
IV. Konsolide Bütçe:

Maliye Bakanlığının açıkladığı geçici verilere göre 1998 yılında Konsolide Bütçe gelirleri yüzde 104.4 oranında artarak 11.888 trilyon lira, giderleri ise yüzde 93.6 oranında artarak 15.585 trilyon lira olmuştur. Bunun sonucunda 1998 yılında Konsolide Bütçe açığı 3.698 trilyon lira, nakit açığı ise Hazine Müsteşarlığı'nın açıkladığı geçici verilere göre 3.506 trilyon lira olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yılda Konsolide Bütçe açığı 2.235 trilyon lira, nakit açığı ise 2.161 trilyon lira idi. 1997 yılında 43 trilyon lira olan Faiz Dışı Bütçe Fazlası, 1998 yılında 2.479 trilyon lira olarak gerçekleşmiştir.

Hazine Müsteşarlığı'nın açıkladığı verilere göre 1999 yılının Ocak ayında nakit bazda Bütçe Gelirleri 985 trilyon lira, Nakit Açığı 842 trilyon lira ve Faiz Dışı Bütçe Açığı ise 52 trilyon lira olarak gerçekleşmiştir.

İç borçlanma vadesi 1997 yılında 341 gün iken, 1998 yılında 238 gün olarak gerçekleşmiştir. Aynı yıllar itibariyle yıllık bileşik bazda devlet iç borçlanma senetleri faiz oranı (stopaj hariç) ise yüzde 108.1'den yüzde 116.1'e çıkmıştır.

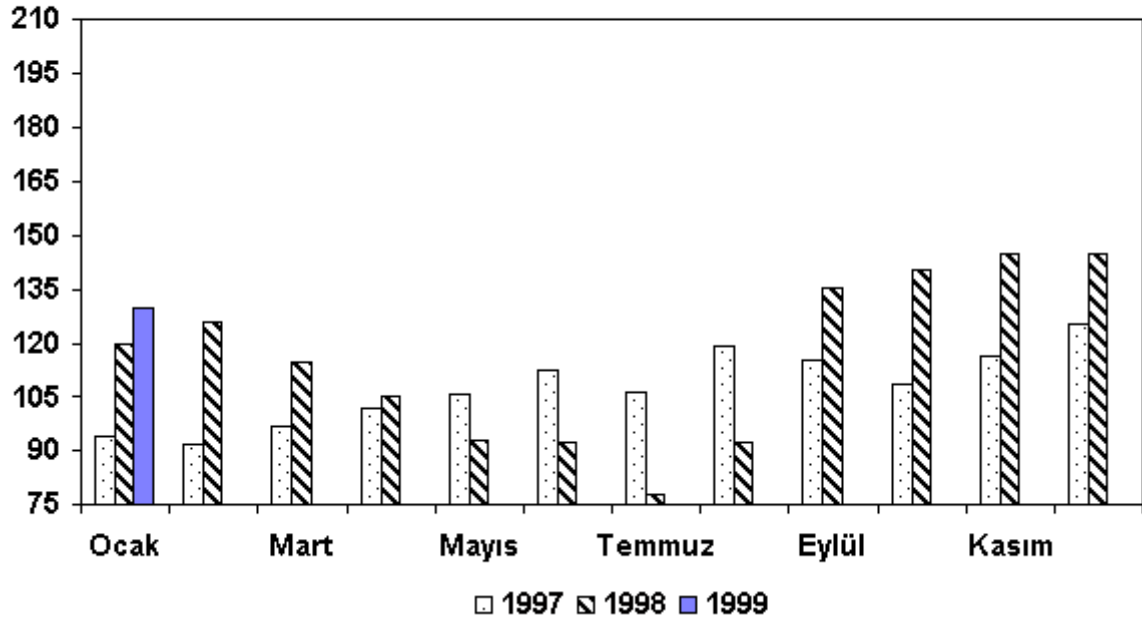

1998 yılı Ocak ayında yüzde 120.0 olan iç borçlanma faiz oranı (stopaj hariç yıllık bileşik), Şubat ayında yüzde 126.2'ye yükseldikten sonra sürekli olarak gerilemiş ve Temmuz ayında yüzde 77.6 seviyesine düşmüştür. Ancak Asya ülkelerinde yaşanan krizin devam etmesinin yanısıra Rusya Federasyonu'nda ortaya çıkan mali krizin de etkisiyle Hazine iç borçlanma faiz oranları yeniden yükselmeye başlamış ve Aralık ayında yüzde 145.1 olmuştur.

1999 yılı Ocak ayında iç borçlanma vadesi 366 güne yükselirken, iç borçlanma faiz oranı (yıllık bileşik) yüzde 130.1'e gerilemiştir.

Yüzde

**İç Borçlanma Faiz Oranı
(Yıllık Bileşik, Stopaj Hariç)**

V. Mali Piyasalarda Gelişmeler

1999 yılının Ocak ayında geçen yılın aynı ayına göre, Merkez Bankasının TL yükümlülük kalemlerini ifade eden rezerv para ve emisyon hacminde sırasıyla yüzde 41 ve yüzde 59.6 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yine aynı dönemde Merkez Bankası Net Dış varlıkları yüzde 52.4 oranında artış gösterirken, Net İç Varlıklar 609 trilyon TL tutarında azalmıştır.

1998 yılı sonunda, bir önceki yıl sonuna göre, M2 ve M2Y parasal büyüklükleri sırasıyla yüzde 106.2 ve yüzde 91.8 oranında artmıştır.

1998 yılının son ayında net kredi hacmi, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 55.8 oranında artarak 11 katrilyon TL'ye yükselmiştir. 1997 yılı sonunda yüzde 54.9 olan Mevduat Bankaları yurtiçi kredi hacminin (tarımsal kredileri kapsamamaktadır) toplam mevduata (DTH+TL Mevduat) oranı 1998 yılı sonunda yüzde 49.6 olarak gerçekleşmiştir.

Ağustos ayında Rusya'da başlayan krizin ardından başlayan ve yıl sonunda bankaların fon taleplerindeki artışa bağlı olarak artan likidite sıkışıklığı Ocak ayında göreceli olarak rahatlamıştır. Bu nedenle, Merkez Bankasının "Açık Piyasa İşlemlerinden Alacaklar" stoku 1998 yılı sonuna göre, Ocak ayında 600 trilyon TL gerileme göstererek 1.2 katrilyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

1998 Yılı Kasım ayında yüzde 78.9 olan repo piyasasındaki basit faiz oranları Aralık ayında yüzde 88.9, Aralık ayında yüzde 79 olan bankalararası para piyasası gecelik ortalama faiz oranı da 1999 yılı Ocak ayında yüzde 78.9 olmuştur.

1998 yılı sonunda 2598 seviyesinde gerçekleşen İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Bileşik Endeksi, 1999 yılının ilk ayında 2568 seviyesine gerilemiştir.

1999 yılı Ocak ayında dolar kurundaki artış yüzde 4.9, Mark kurundaki artış yüzde 4, 1\$+1.5DM sepetindeki artış ise yüzde 4.5 olarak gerçekleşmiştir. Böylece 1999 yılı Ocak ayı itibariyle reel kur endeksi (1\$+1.5DM) 1998 sonu seviyesinin yüzde 0.8 oranında altında kalmıştır. Ocak ayında reel kur endeksi

1997 yılı Ocak ayındaki seviyesinin de yüzde 3.8 altında kalmıştır.

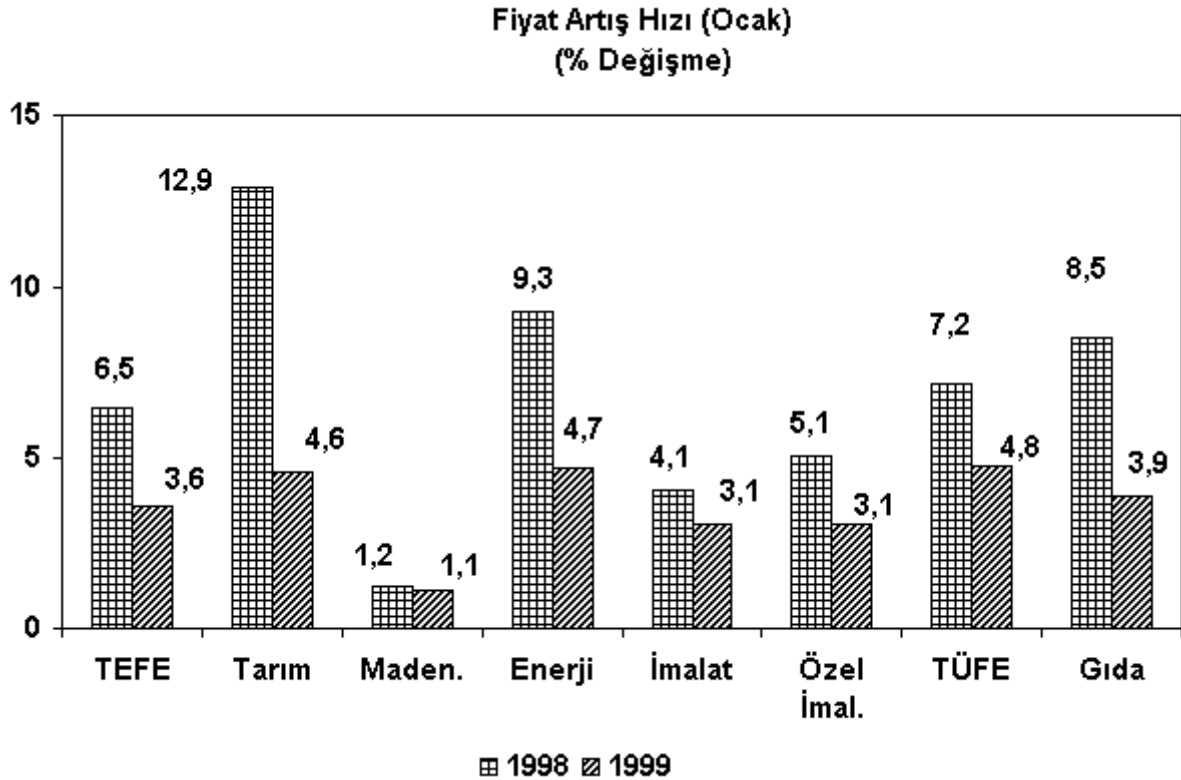
VI. Fiyat Gelişmeleri

1999 yılı Ocak ayında Toptan Eşya Fiyatları artış hızı yüzde 3.6 olmuştur. Toptan eşya fiyatları geçen yılın aynı ayında yüzde 6.5 oranında artış kaydetmişti. 1999 yılı Ocak ayında başta tarım olmak üzere, tüm alt sektörlerde fiyat artış hızlarında geçen yılın aynı ayına göre yavaşlama gözlenmiştir.

Ocak ayında tarım sektörü fiyat artış hızı yüzde 12.9'dan yüzde 4.6'ya, toplam imalat sanayi fiyat artış hızı da yüzde 4.1'lik seviyesinden yüzde 3.1'e gerilemiştir. Söz konusu ayda enerji ve madencilik sektörü fiyat artış hızları ise sırasıyla yüzde 4.7'ye ve yüzde 1.1'e düşmüştür.

Ocak ayında toplam imalat sanayii fiyat artış hızında geçen yıla göre gözlenen yavaşlamada özel imalat sanayii fiyat artış hızındaki ciddi düşüş belirleyici olmuştur. Özel imalat sanayi fiyat artış hızı geçen yılın Ocak ayındaki yüzde 5.1'lik seviyesinden bu yıl yüzde 3.1'e gerilerken, kamu imalat sanayi fiyat artış hızı yüzde 1.2'den yüzde 3.2'ye yükselmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda, 1998 yılı Aralık ayı itibarıyla yüzde 54.3 olan TEFE 12 aylık artış hızı, 1999 yılı Ocak ayında yüzde 50 olmuştur. Aynı dönemler itibarıyla fiyat artış hızı kamu kesiminde yüzde 35.6'dan yüzde 36.9'a çıkarken, özel kesimde yüzde 60.1'den yüzde 53.9'a gerilemiştir.

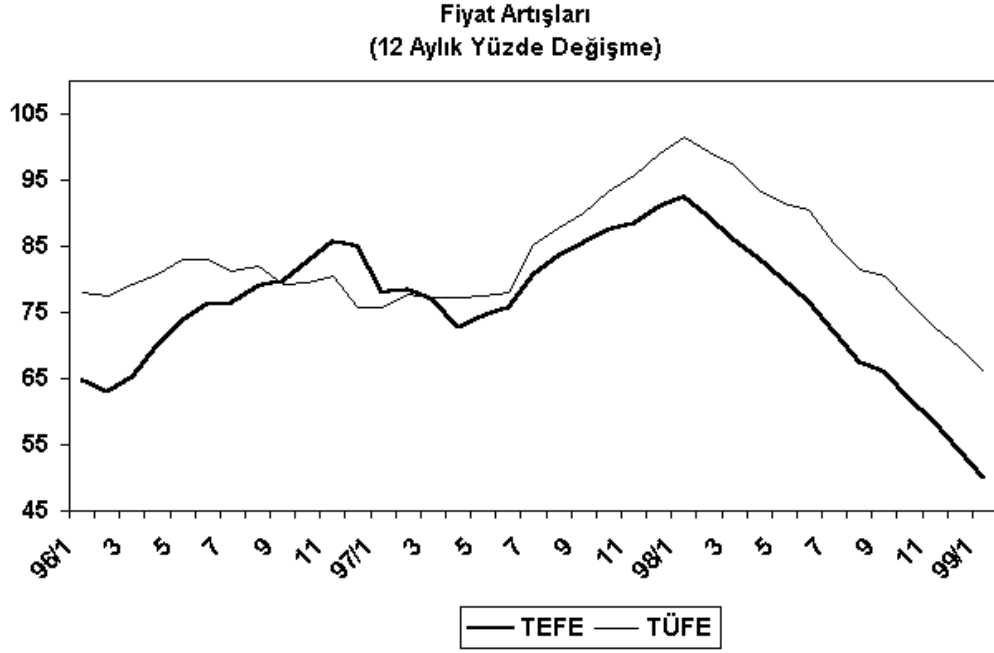

1998 yılının Aralık ayında yüzde 71.8 olan TEFE yıllık ortalama artış hızı, 1999 yılının Ocak ayında yüzde 68.2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Ocak ayı itibarıyla yıllık ortalama artış hızı kamu kesiminde yüzde 54.3, özel kesimde ise yüzde 72.4 olmuştur.

1999 yılının Ocak ayında tüketici fiyatları artış hızı yüzde 4.8 olarak gerçekleşmiştir. Tüketici fiyatları geçen yılın aynı ayında yüzde 7.2 oranında artmıştı. Ocak ayı tüketici fiyat artış hızında gözlenen yavaşlamada

gıda fiyatları artış hızındaki yavaşlama ve giyim fiyatlarındaki düşüş etkili olmuştur. Bu ayda ulaştırma ve eğlence fiyatlarında ise geçen yılın Ocak ayına göre artış gözlenmiştir.

1998 yılının Ocak ayında yüzde 101.6 olan tüketici fiyatları 12 aylık artış hızı, 1999 yılının aynı ayında yüzde 65.9'a gerilemiştir. 1999 yılı Ocak ayı itibariyle 12 aylık fiyat artış hızları da gıda alt grubunda yüzde 53.8'e, giyim alt grubunda yüzde 63.5'e, ev eşyası alt grubunda yüzde 62.4'e ve ulaştırma alt grubunda yüzde 57.3'e gerilerken, eğitim, sağlık ve konut alt gruplarında yüksek seviyesini korumuştur. Nitekim, aynı dönemde fiyat artış hızı eğitim grubunda yüzde 94.8, sağlık grubunda yüzde 87.9, konut ve kira grubunda ise yüzde 82.9 olmuştur. 1999 yılının Ocak ayı itibariyle yıllık ortalama artış hızı da yüzde 81.5 seviyesinde gerçekleşmiştir.

KRONOLOJİK EKONOMİK GELİŞMELER (OCAK 1999)

2 Ocak: Bakanlar Kurulu Kararı ile Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Bağlı Ortaklıklarının, 1999 yılına ait Genel Yatırım ve Finansman Programına ilişkin kararda değişiklik yapılmıştır.

3 Ocak: TEFE, 1998 yılı Aralık ayında yüzde 2,5 oranında artarken, 12 aylık artış hızı yüzde 54,3 oldu. TÜFE ise Aralık ayında yüzde 3,3 artarken, 12 aylık artış hızı yüzde 69,7 seviyesinde gerçekleşti.

5 Ocak: Hazine'nin 730 gün vadeli, yüzde 23.2 sabit faizli, üç ayda bir kupon ödemeli tahvil ihalesinde toplam satış 417,8 trilyon lira oldu. İhalede yıllık bileşik faiz oranı yüzde 130 olarak belirlendi.

6 Ocak: Bakanlar Kurulu Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin stoklarındaki Lif Pamuğunun dünya fiyatlarından satılması esnasında karşılaşılabilecek zararın Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonundan karşılanmasına karar vermiştir.

12 Ocak: Hazine'nin 392 gün vadeli tahvil ihalesinde toplam satış 1230,7 trilyon lira oldu. İhalede yıllık bileşik faiz oranı yüzde 118,2 olarak belirlendi.

14 Ocak: TCMB Genelgesi ile 1 Haziran 1998 tarihinden itibaren zorunlu döviz ve efektif devir ve satış oranı yüzde 0 olarak belirlenmiştir. Söz konusu uygulama, 1999 Mart ayı sonuna kadar uzatılmıştır.

15 Ocak: Dış Ticaret Müsteşarlığının tebliği ile mücbir sebep ve fevkalade hal durumlarında dahilde işleme

izin belgelerine ek süre verilmesi kararlaştırılmıştır.

Hazine'nin 418 gün vadeli tahvil ihalesinde toplam satış 293,3 trilyon lira oldu. İhalede yıllık bileşik faiz oranı yüzde 140 olarak belirlendi.

16 Ocak: TCMB'nin Teblięiyle değişken faiz uygulaması 1 yıldan kısa vadeli hesaplar için kaldırılmıştır. Daha önce sadece Toptan Eşya Fiyat Endeksi(TEFE)ne fark faizi ilavesiyle 1 yıl ve daha uzun vadeli hesaplara uygulanacak faiz oranı belirlenirken, bu Teblię ile Tüketici Fiyat Endeksi(TÜFE)ne göre de değişken faiz hesaplanmasına imkan tanınmıştır. Bankaların bu iki yöntem dışında değişken faiz hesaplayabilmeleri, ancak, TCMB'nin uygun görüşünün alınmasıyla mümkün olacaktır. Türk Lirası olarak açılan mevduat hesaplarına dövize endeksli faiz oranı belirlenemeyeceği hükme bağlanmıştır.

26 Ocak: Hazine'nin 147 gün vadeli bono ihalesinde toplam satış 906,7 trilyon lira oldu. İhalede yıllık bileşik faiz oranı yüzde 143,1 olarak belirlendi.

Ek tablolar

Başlıca Ekonomik Göstergeler, (xls dosyası)

Temel Ekonomik Göstergeler